

GDK-1002

Seat No. _____

B. A. (Sem. I) Examination

December - 2015

FE-104 : Sanskrit Compulsory

(स्वप्नवासवदत्तम् अंक - १, २, ३ - भासः) (New Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

१ (अ) गभे ते त्रश श्लोकोनो अनुवाद करो : ८

- (१) धीरस्याश्रमसंश्रितस्य वस्तुस्तुष्टस्य वन्यैः फलै-
र्मानार्हस्य जनस्य वल्कलवतस्त्रासः समुत्पाद्यते ।
उत्सिक्तो विनयादपेतपुरुषो भाग्यैश्चलैर्विस्मितः
कोऽयं भो निभृतं तपोवनमिदं ग्रामी करोत्याज्ञया ॥
- (२) पूर्वं त्वयाप्यभिमतं गतमेवमागी-
च्छ्लाध्यं गमिष्यसि पुनर्विजयेन भर्तुः ।
कालक्रमेण जगतः परिवर्तमाना
चक्रारपङ्क्ति रिव गच्छति भाग्यपङ्क्ति ॥
- (३) कस्यार्थः कलशेन, को मृगयते वासो यथानिश्चितं
दीक्षां पारितवान् किमिच्छति पुनर्देयं गुरोर्यद भवेत् ।
आत्मानुग्रहमिच्छतीह नृपजा धर्माभिरामप्रिया
यद् यस्यास्ति समीप्सितं वदतु तत् कस्याद्य किं दीयताम् ॥
- (४) अनाहारे तुल्यः प्रततरुदितक्षामवदन
शरीरे संस्कारं नृपतिसमदुःखं परिवहन् ।
दिवा वा रात्रौ वा परिचरति यलैर्नरपतिं
नृपः प्राणान् सद्यस्त्यजति यदि तस्याप्युपरमः ॥
- (५) खगा वासोपेताः सलिलमवगाढो मुनिजनः
प्रदीप्तोऽग्निर्भाति प्रविचरति धूमो मुनिवनम् ।
परिभ्रष्टो दूराद् रविरपि च संक्षिप्ता किरणो
रथं व्यावेत्यासौ प्रविशति शनैरस्तशिखरम् ॥

(બ) ગમે તે બે સસંદર્ભ સમજાવો :

૫

(૧) પ્રદ્વેષો બહુમાનો વા સંકલ્પાદુપજાયતે ।

(૨) ન હિ રુપમેવ, વાગપિ ખલ્વસ્યા મધુરા ।

(૩) સર્વજનમનોભિરામં ખલુ સૌભાગ્યં નામ ।

(૪) અયુક્તં પરપુરુષસંકીર્તનં શ્રોતુમ્ ।

૨ ભાસ સમસ્યા ચર્ચો.

૧૪

અથવા

૨ બ્રહ્મચારી પ્રસંગ અને તેનું નાટ્યગત મહત્ત્વ ચર્ચો.

૧૪

૩ સ્વપ્નવાસવદત્તમ્ ની આધારસામગ્રી દર્શાવી નાટકમાં ભાસની મૌલિકતા દર્શાવો. ૧૪

અથવા

૩ ભર્તૃસ્નેહાત્ સા હિ દગ્ધાયદગ્ધા । - આ વિધાનને ખ્યાલમાં રાખીને વાસવદત્તાનું પાત્રાલેખન કરો. ૧૪

૪ ગમે તે બે વિશે ટૂંકનોંધ લખો :

૧૪

(૧) સ્વપ્નવાસવદત્તમ્ શીર્ષક

(૨) લાવાણક પ્રસંગ

(૩) કૌતુકમાલાગુંફન પ્રસંગ

(૪) સ્વપ્નવાસવદત્તમ્ની રાજકીય પશ્ચાદભૂમિ

૫ નીચેનામાંથી કોઈ પણ સાત પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં જવાબ આપો : ૧૪

- (૧) ભાસનાં નાટકોની શોધ કોણે અને ક્યારે કરી ?
- (૨) સ્વપ્નવાસવદત્તમ્નાં મંગલપદ્યમાં કોની સ્તુતિ કરવામાં આવી છે ?
- (૩) સ્વપ્નવાસવદત્તમ્ નાટકની પ્રસ્તાવનાને નાટ્યકારે શું નામ આપ્યું છે ?
- (૪) નાટકનાં આરંભે નાન્દી કોણ કરતું હોય છે ? એ શું છે ?
- (૫) ભાસના નાટકોની હસ્તપ્રતો ક્યાંથી મળી હતી ?
- (૬) ભાસે કેટલા નાટકો લખ્યા છે ? કયા કયા ?
- (૭) પલટાતા ભાગ્યને યૌગંધરાયણ કોની સાથે સરખાવે છે ?
- (૮) રાજમાતા કોણ હતી ? તેનું નામ શું હતું ?
- (૯) બીજા અંકના આરંભે કયો અર્થોપક છે ? તેમાં કોની ઉક્તિઓ છે ?
- (૧૦) માધવી લતામંડપની પડખે કોણ કોણ છે ? તેઓ શું કહે છે ?
- (૧૧) વાસવદત્તા ચક્રવાકીને શા માટે પોતાનાં કરતાં વધુ સદ્નસીબ માને છે ?
- (૧૨) પ્રેષિતભર્તૃકા એટલે શું ? તે કેવી રીતે રહે છે ?